

שיל"ת

קונטרס

דפידשנו

על סדר הדף היומי

קובץ ביאורים והערות על סדר הדף היומי שנתלכנו
בלימוד בצוותא על ידי

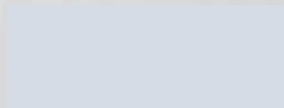
הר"ר זלמן חיים הומינר הי"ו
והבה"ח יוסף יצחק גולדשטיין הי"ו

יוצא לאור ע"י
ארגון שיעורי תורה שע"י קהילת קרעטשניף

גיליון רחצ שנה ו' פרשת ראה חודש אב שנת ה' תשפ"ו לפ"ג
חולין צב. - צח:

**קוראים המעוניינים להצטרף לרשימת תפוצה במייל
ניתן לפנות לכתובת המייל
sh0533132203@gmail.com**

להנצחות וכן לכל ענייני הגליון ניתן לפנות
להר"ר זלמן חיים הומינר בפל' 053-3132203

נ.ב. הביאורים וההערות נכתבו תוך כדי לימוד ואפשר ונפלו טעויות
ולכן נבקש מכל מי שיש לו הערות או הארות אם יוכל לשלוח בכתב
לכתובת מייל הנ"ל.

פרנס השבוע

מה בגליון?

• הא דאמר רבנן גמליאל עדיין כריכין אנו למודעי דמוקים ליה כוליה בחד מקום ר' אלעזר המודעי אומר גפן זה ירושלים שלשה שריגים אלו מקדש מלך וכהן גדול והיא כפרחת עלתה נלה אלו פרחי כהונה הבשילו אשכולותיה ענבים אלו נסכים, והיינו דאמר רבן גמליאל דביאור זה של ר' אלעזר המודעי עדיף מכולם, כיון שהוא כולו מיירי על מקום אחד דהיינו בית המקדש, קשה מה דביאר ר' אלעזר גבי שלשה שריגים דאלו מקדש מלך וכהן גדול, דלריך ביאור מה שייכות איכא בין מקדש למלך וכהן גדול, הרי מקדש הוא מקום ואילו מלך וכהן גדול אלו אנשים, ואיך נשווה אותם יחד לג' שריגים, הרי ג' שריגים משמע ג' דברים שוים ממין אחד ולא דברים שונים יחד? (הערה קס"ג)

• מה דאמרו בגמ' לא אכל רב מההוא בישרא מאי טעמא אי משום איעלומי הא לא איעלים אלא דנחיש והאמר רב כל נחש שאינו כאליעזר עבד אברהם וכיונתן בן שאול אינו נחש אלא סעודת הרשות הואי ורב לא מתהני מסעודת הרשות, והיינו דבאמת אין כאן חשך העלמה דהרי רב הסתכל בה ולא העלים עיניו ממנה, וכן היה מותר לרב לאכול ממנה אפי' לשיטתו שבשר שנתעלם מן העין אסור, והטעם שלא אכל ממנה היה משום דאייירי בסעודת הרשות ולא היה אוכל רב או נהנה מסעודת הרשות, וקשה דאם למסקנא מה שלא אכל ממנה רב היה משום

שלא היה מתהני מסעודת הרשות, למה כלל אמרו בגמ' דלא אכל ממנה, דמה חידוש איכא בה, וכי לא היה ידוע לנו דלא היה אוכל מסעודת הרשות. עוד קשה למה כלל הוצרכו לומר להטעם שלא אכלו משום סעודת הרשות הוא, אולי הטעם שלא אכל מן הבשר היה בזאת משום שחשש דלמא קודם לכן גם נתעלם מן העין ולא חששו לכך, וכשם שעכשיו לא חששו שיהא מתעלם מן העין ויטאו כולם, וכפי שאמר עליהם רב עזמו איכא השתא ספיתו להו איסורא לבני ברת, דממילא על אח שזמקרה זה עזמו רב לא העלים עיניו מ"מ חשש שנתעלם קודם לכן ולכך לא אכל ממנה, וממילא למה אמרו בגמ' דמשום איעלומי אין כאן חשש ולכך הקשו מאי טעמא לא אכל ממנה, הרי ודאי שייך חשש זה וכן"ל? (הערה קס"ו)

- מה דאמרו בגמ' הכי נמי מסתברא דאי סלקא דעתך רישא דלית בה אפרוח השתא דלית בה אפרוח אסורה דאית בה אפרוח מיבעיא, והיינו דאם ברישא איירי בשאין בה אפרוח ומ"מ אמרינן לאוסרת עד ששים כיון דנותן טעם, כ"ס דביצה שיש בה אפרוח דודאי נותן טעם מחמת בשר האפרוח, וכ"ס שאוסרת עד ששים, ולמאי יס לומר כן כלל, אלא ודאי גם ברישא איירי ביש בה אפרוח ופירושי הא מפרש, אבל קשה דאולי יס לומר דבזאת ברישא איירי בלית בה אפרוח, ובזאת לגבי נתינת טעם הסיפא חמורה ממנה, אבל מ"מ חידוש איכא ברישא שאין בסיפא שברישא איירי באיסור חמור יותר, ואין בסיפא אירי באפרוח אבל באיסור קל יותר שהרי דביצת היתר איירי, וכל איסורה רק מחמת הביצה הוא, וממילא בעינן למימר תרווייהו, דבזה איכא

חידוש מחמת האיסור שבה, דיך לומר דווקא ברישא דאיסורה
חמור לכך נותנת טעם גם בלא ביאה, אבל בביאת היתר רק
באפרוח נותנת טעם משום בשר האפרוח, ובזה איכא חידוש
מחמת האפרוח שבו, דעל אף שהיתר הוא מ"מ מחמת האפרוח
דנבלה היא כן אוסרת, ולכך אין ללמוד זה מזה ובעינן למימר
תרווייהו, וממילא מה היה הראיה דכולה בביאת אפרוח איירי?
(הערה קס"ט)

דף צב ע"א

להשוותם, ובזה מיירי בהא דג'
שריגים, וצריך עוד עיון בזה.

דף צג ע"ב

קסד. בגמ' רישא בכיבשא אותביה
אבית השחיטה דייב דמא ושרי
אצדדין מיקפא קפי ואסור
אותביה אנחיריה דין ביה מידי
שרי ואי לא אסיר איכא דאמרי
אנחיריה ואבית השחיטה דאיב
אצדדין אי דין ביה מידי שרי ואי
לא אסיר. היינו דאיכא חילוק בין
ב' האיכא דאמרי לגבי שני דינים,
לגבי צדדין אם מועיל להם שדן
ביה מידי להתירו, ולגבי נחיריה
אם בעינן שיהא דין ביה מידי כדי
להתירו או דמותר בלאו הכי.
אבל באמת קשה דבשלמא גבי
נחיריה שפיר נחלקו אם יוצא
הדם מנחיריו בלא שינקוב בו
שיצא או לא, אבל גבי צדדין
קשה למה לאיכא דאמרי א' אסור
בכל גוונא, דלמה אם יהא נוקבו
במשהו כדי יצא הדם לא יותר
בכך, וכמו שהוא עצמו סובר גבי
נחיריה דבדין ביה מידי שרי,
דמאי שנא. ואין לומר דגם אם

קסג. בגמ' אמר רבנן גמליאל עדיין
צריכין אנו למודעי דמוקים ליה
כוליה בחד מקום ר' אלעזר
המודעי אומר גפן זה ירושלים
שלשה שריגים אלו מקדש מלך
וכהן גדול והיא כפרחת עלתה
נצה אלו פרחי כהונה הבשילו
אשכולותיה ענבים אלו נסכים.
היינו דאמר רבן גמליאל דביאור
זה של ר' אלעזר המודעי עדיף
מכולם, כיון דהוא כולו מיירי על
מקום אחד דהיינו בית המקדש.
אבל קשה מה דביאר ר' אלעזר
גבי שלשה שריגים דאלו מקדש
מלך וכהן גדול, דצריך ביאור מה
שייכות איכא בין מקדש למלך
וכהן גדול, הרי מקדש הוא מקום
ואילו מלך וכהן גדול אלו אנשים,
ואין נשווה אותם יחד לג'
שריגים, הרי ג' שריגים משמע ג'
דברים שוים ממין אחד ולא
דברים שונים יחד. ואולי יש לומר
דיש בהם דבר שווה ששלושתם
הם המגינים של ישראל וכדומה,
דממילא לאיזה ענין כן שייך

בצדדין מודה דאם דיין ביה מידי שרי, וכאן איירי בלא דיין ביה דמיקפא קפי ואסור, דא"כ למה רק גבי נחיריה חילק בין דיין ביה ללא דיין ביה, ואילו גבי צדדין לא חילק. ואולי יש לומר דבאמת גם גבי נחיריו לא היה מחלק בין דיין ביה ללא דיין ביה, ומשום דאיירי כאן בלא דיין ביה, אלא שם חילק בזה רק משום דרצה לחלוק על האיכא דאמרי השני שמתיר בנחיריה גם בלא דיין ביה, ולכך הדגיש ואמר דרק בדיין ביה מותר, ובאמת הוא הדין גבי צדדין הוא מודה דבדיין ביה שרי כמו גבי נחיריו, רק דלא איירי כאן בדיין ביה, ולכך אמר דמיקפא קפי ואסור.

דף צד ע"א

קסה. בגמ' ואי בעית אימא משום דק אגניב ליה לדעתיה דאמר שמואל אסור לגנוב דעת הבריות ואפילו דעתו של עובד כוכבים. היינו דסבר שמואל דאסור גנוב דעת הבריות אפי' של עכו"ם, ולכך אסור ליתן לעכו"ם גיד הנשה חתוכה, היינו

שנחתך במקום הגיד, על אף דאין חשש שימכרנה לישראל יחד עם הגיד, ומשום דבמקום שאין מכריזין איירי דממילא אין קונים שם הישראלים מן העכו"ם, דמטעם אחר אסור ליתנו לו, דבכך יהא סבור העכו"ם שרצה הישראל ליקח חתיכה טובה זו לעצמו ולכך חתכה שם, ומ"מ לבסוף לא לקחה לעצמו אלא נתנו לו, ועל כך יחזיק לו טובה לחינם, דממילא הרי זה גונב דעתו של העכו"ם, ואסור לעשות כן אפי' לעכו"ם. אבל קשה דלמה בכהאי גוונא אסור, הרי לקמן בע"כ אמרו בגמ' דאם לא רצה לגנוב דעתו ולא עשה שום מעשה מיוחד לכך, ואיהו הוא דקא מטעי נפשיה מותר, וכגון בהא דהלכו לקראתו ולא נתכוונו לכך אלא כדי לצאת, על אף שהוא חושב דלקראתו באו הוא הטעה את עצמו ואין בכך איסור, דממילא גם כאן על אף דהגיד חתוך הרי לא חתכו כדי לגנוב דעתו אלא דנחתך שם ממילא, ואיהו דקא מטעי נפשיה שחושב שרצה ליקח חתיכה עצמו

ונתנו לו, וממילא למה יהא אסור. ואולי יש לומר דדווקא שם שלא עשו כלום למענו ולא הלכו כלל לקראתו ולא עשו שום מעשה בשבילו, אלא סתם יצאו לעצמם, לכך אין בזה איסור, אבל כאן שהוא נותן לו הדבר, על אף שלא נתכוון להטעותו במה שהוא חתוך, מ"מ הוא בעצמו מטעהו כשנותנו לו, דסוף סוף הוא עושה כאן מעשה בשביל העכו"ם, ואותו מעשה מטעהו, ולכך אין זה בכלל איהו דקא מטעי נפשיה, ולכך הוא אסור.

דף צה ע"ב

קסו. בגמ' לא אכל רב מההוא בישרא מאי טעמא אי משום איעלומי הא לא איעלים אלא דנחיש והאמר רב כל נחש שאינו כאליעזר עבד אברהם וכיונתן בן שאול אינו נחש אלא סעודת הרשות הואי ורב לא מתהני מפעודת הרשות. היינו דבאמת אין כאן חשש העלמה דהרי רב הסתכל בה ולא העלים עיניו ממנה, וכן היה מותר לרב לאכול

ממנה אפי' לשיטתו שבשר שנתעלם מן העין אסור, והטעם שלא אכל ממנה היה משום דאיירי בסעודת הרשות ולא היה אוכל רב או נהנה מסעודת הרשות. וקשה דאם למסקנא מה שלא אכל ממנה רב היה משום שלא היה מתהני מסעודת הרשות, למה כלל אמרו בגמ' דלא אכל ממנה, דמה חידוש איכא בה, וכי לא היה ידוע לנו דלא היה אוכל מסעודת הרשות. ואולי יש לתרץ דבכך חידשו דעל אף שלעצמו לא היה נצרך הבשר דממילא לא היה אוכל מינה, מ"מ דאג רב שלא יהא בשר הנתעלם מן העין, ולאחרים דאג, ובכך תדע שלא חלילה מתאוות נפשו לא העלים עיניו מן הבשר מיד בהגיעו, אלא רק להצילם מאיסור נהג כן, דהראיה שהוא עצמו כלל לא אכל מינה. אבל קשה למה כלל הוצרכו לומר דהטעם שלא אכלו משום סעודת הרשות הוא, אולי הטעם שלא אכל מן הבשר היה באמת משום שחשש דלמא קודם לכן גם נתעלם מן העין ולא חששו לכך, וכשם שעכשיו לא

חששו שיהא מתעלם מן העין ויצאו כולם, וכפי שאמר עליהם רב עצמו איכא השתא ספיתו להו איסורא לבני ברית, דממילא על אף שבמקרה זה עצמו רב לא העלים עיניו מ"מ חשש שנתעלם קודם לכן ולכך לא אכל ממנה, וממילא למה אמרו בגמ' דמשום איעלומי אין כאן חשש ולכך הקשו מאי טעמא לא אכל ממנה, הרי ודאי שייך חשש זה וכנ"ל, וצ"ע.

דף צז ע"ב

קסז. בגמ' הנהו אטמהתא דאימליחו בי ריש גלותא בגידא נשיא רבינא אסר וכו' אמר ליה רב אחא בר רב לרבינא מאי דעתיך דאמר שמואל מליח הרי הוא כרותח כבוש הרי הוא כמבושל והאמר שמואל לא שנו אלא שנתבשל בה אבל נצלה בה קולף ואוכל עד שמגיע לגיד וכי תימא מאי כרותח דקאמר כרותח דמבושל והא מדקאמר כבוש הרי הוא כמבושל מכל דרותח דצלי קאמר קשיא. היינו דרבינא דאסר אם משום דסבר כשמואל

הוא, והיינו דמליח כרותח ולכך אסר כמבושל, מניין לו לאסור כמבושל, הרי רותח מסתמא כצלי הוא, דהרי כבוש הוא כמבושל, ומליח כרותח לכאורה צלי הוא, ובצלי אמר שמואל עצמו דקולף עד שמגיע לגיד, וממילא אין לאסור כולו. אבל באמת קשה דאפשר דסבר רבינא דמליח כרותח דאמר שמואל היינו כן כרותח של בישול איירי, ומה דרק כבוש הוא כמבושל, זהו משום דמליח הוא רק רותח ועדיין לא הגיע לכדי בישול, אבל באמת אפשר דלא איירי כלל כרותח דצלי, דמשא"כ צלי רתיחתו הוא דבר אחר לגמרי, דהוא צומת הבשר ואינו יוצא ממנו כלום, ולכך בו איכא דין דקולף ואוכל, וממילא רבינא שפיר אסר כשמואל דמליח הוא כרותח דבישול. ואוי יש לומר דביאור זה אינו נכון, דא"כ מה חילוק איכא בין רותח למבושל, דהרי א כרותח שלא הגיע לבישול נאמר דאסר כולו כמו מבושל ממש, א"כ למה חילק שמואל לומר דמליח הוא רק

כרותח ואילו כבוש כמבושל ממש, דלמאי נפק"מ, הרי בשיהם אנו אוסרים כולו, אלא ודאי רותח כן בצלי איירי וא"כ הדרא קושיא לדוכתא למה אסר רבינא כולו, הרי לשמואל עצמו מליח אינו אוסר אלא רק קליפה כצלי.

קסח. בגמ' אמר רב נחמן גיד בששים ואין גיד מן המנין כחל בששים וכחל מן המנין וכו' אמר ר' יצחק בריה דרב משרשיא וכחל עצמו אסור ואי נפל לקדרה אחרת אוסר. היינו דהכחל מצטרף לששים יחד עם שאר הבשר לבטל החלב שבו, ובכך הוא מתיר כל הבשר שבקדרה, אבל הוא עצמו נשאר באיסורו. ובאמת קשה איך שייך דבר זה, מצד אחד שיהא הוא מתיר שאר הבשר דמחשבינן ליה כבשר היתר שמצטרף לבטל האיסור, ומצד שני הוא עצמו יהא אסור, הרי אם הוא אסור אינו יכול להצטרף להתיר ותרתי דסתרי נינהו. ועיין בתוס' בד"ה וכחל מן המנין, דביאר שם דהכחל מצד עצמו אינו אסור, אלא דיש בו חלב שנאסר מחמת טעם הבשר

שנתערב בו, והוא בלוע בתוך הבשר כיוון שנתבשלו יחד, דממילא בשר הכחל נאסר לאכילה, אבל לא מחמת איסור עצמותו אלא מחמת איסור הבלוע בו דהיינו החלב. ולמסקנת התוס' שם דדן שאולי כן יכול לצאת כל החלב ממנו ולא ישאר בלוע בו כלל, וא"כ היה לו להיות נותר, מבאר שם תוס' דבכל גוונא אסרינן הכחל באכילה מטעם גדירה דרבנן דלמא יבוא לאוכלו קודם שיצא ממנו כל החלב כולו, ועיי"ש. רק דצריך עוד ביאור במה דאמרו בגמ' דאי נפל לקדרה אחרת הוא אוסר, דמשמע דבעינן ששים כדי לבטלו, ובלאו הכי הוא אוסר שאר הקדרה שנפל בה, דלכאורה קשה דאם נצריך ששים כנגד כל הכחל א"כ אנו מחשיבים אותו עצמו לאיסור, וא"כ למה בקדרה הראשונה מצטרף הוא לשאר הבשר לבטל החלב, והוא עצמו אינו אוסר הקדרה הראשונה עד שיהא ששים כנגדו, דמאי שנא בין קדרה ראשונה לקדרה אחרונה. ואולי לומר דהגזירה

דרבנן שעשו בו להצריך ששים כנגדו זה נגזר עליו רק אחר שביטל יחד עם שאר הקדרה הראשונה את החלב שהיה בו, ולכך הקדרה הראשונה מותרת בשהיה בה ששים יחד עם הכחל עצמו, ומשא"כ בקדרה השניה דאז גזרו בו שמא יבוא לאוכלו קודם שיצא כל החלב, ממילא שוויה כחתיכה דנבלה, ויש להצריך ששים כנגדו. או יש לומר דבאמת בקדרה השניה יהא אותו דין כו בקדרה ראשונה דדי בששים כנגדו יחד עם הכחל עצמו, והיינו חמשים ותשע כנגד כולו ולא ששים כנגדו, וצריך עוד עיון בזה.

דף צח ע"א

קסט. בגמ' הכי נמי מסתברא דאי סלקא דעתך רישא דלית בה אפרוח השתא דלית בה אפרוח אמורה דאית בה אפרוח מיבעיא. היינו דאם ברישא איירי בשאין בה אפרוח ומ"מ אמרינן דאוסרת עד ששים כיון דנותן טעם, כ"ש בביצה שיש בה

אפרוח דודאי נותן טעם מחמת בשר האפרוח, וכ"ש שאוסרת עד ששים, ולמאי יש לומר כן כלל, אלא ודאי גם ברישא איירי ביש בה אפרוח ופירושי קא מפרש. אבל קשה דאולי יש לומר דבאמת ברישא איירי בלית בה אפרוח, ובאמת לגבי נתינת טעם הסיפא חמורה ממנה, אבל מ"מ חידוש איכא ברישא שאין בסיפא שברישא איירי באיסור חמור יותר, ואין בסיפא איירי באפרוח אבל באיסור קל יותר שהרי בביצת היתר איירי, וכל איסורה רק מחמת הביצה הוא, וממילא בעינן למימר תרווייהו, דבזה איכא חידוש מחמת האיסור שבה, דיש לומר דדווקא ברישא דאיסורה חמור לכך נותנת טעם גם בלא ביצה, אבל בביצת היתר רק באפרוח נותנת טעם משום בשר האפרוח, ובזה איכא חידוש מחמת האפרוח שבו, דעל אף שהיתר הוא מ"מ מחמת האפרוח דנבלה היא כן אוסרת, ולכך אין ללמוד זה מזה ובעינן למימר תרווייהו, וממילא מה היה

יג

והערות

מסכת חולין

ביאורים

הראיה דכולה בביצת אפרוח
איירי, וצ"ע.

